



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Ordinis Minorum, S. R. E. Cardinalis,
Episcopi Albanensis, Seraphici Doctoris Ecclesiae, De Vita
S. Patris Francisci, Liber I.**

Bonaventura <Sanctus>

Antverpiæ, 1597

Capvt VII. De amore paupertatis. & mirâ suppletionem defectuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41460

peffimam prolem : fed non minus humilitate pænitentia acceptabat. Accidit femel, vt eidem præfentaretur quidam frater, qui cõtra legem obedientia aliquid fecerat, difciplinã iuftitiæ corrigendus. Videns autẽ vir Dei, fratrem illum per figna euidentia veraciter effe compunctum : ad indulgendum ei, amore fuit humilitatis inductus. Ne tamen facilitas veniæ incentiuum effet aliis delinquendi, iuffit ablatum fratri capitium in medio flammaram præiici : vt omnes aduerterent, quãtã qualiq; vindictã, offensa fit inobedientia percellenda. Cumq; per moram, capitium fuiffet in medio ignis: præcepit ipfum flammis detrahi, reddiq; fratri humiliter pænitenti. Mirabile dictu. Extrahitur capitium de medio flammaram, nullum habens aduftionis veftigium : ficque factum eft, vt hoc vno Deus miraculo, & fancti viri virtutem, & humilitatem pænitentia cõmendaret. Dignè itaque feftanda eft Francifci humilitas, quæ tam miram in terris etiam dignitatem obtinuit, vt Deum inclinaret ad votum, & hominis immutaret affectum: dæmonum proteruitatem fuo iuffu propelleret, & flammaram voracitatem fole nutu refrenaret. Re verã hæc eft, quæ poffeffores fuos exaltans, dum omnibus reuerentiam exhibet, ab omnibus promeretur honorem.

Facilitas veniæ incentiuum delinquendi.

Humilitas omnes honorans, ab omnibus honotatur.

CAPVT VII.

De amore paupertatis. & mirã fuppletionẽ defectuum.

INTER cetera charifmatum dona, quæ à largo datore Francifcus obtinuit, prærogatiuã quadam speciali promeruit in diuitias fimplicitatis excrefcere, per altiffimã paupertatem.

§. I.
Paupertatis
Euangelicæ
fummus
amator.

pertatis amorem. Hanc filio Dei, vir sanctus familiarē attēdens, & iam quasi toto orbe repulsam, caritate sic studuit desponsare perpetuā, quod non solum pro eā patrem matremque reliquit, verum etiam quæ habere potuit, vniuersa disperlit. Nemo tam auri, quam ipse cupidus paupertatis: nec thesauri custodiendi sollicitior vllus, quam iste hu-

^{Mat. 13. 45.}
Hæc margari-
ta Euange-
lica.

ius Euangelicæ margaritæ. In hoc præcipue suus offendeatur aspectus, si quicquam videret in fratribus, quod paupertati non per omnia consonaret. Re verâ, ipse à principio Religionis vsque ad mortem, tunicâ, chordulâ, & femoralibus diues, iis contētus fuit. Christi Iesu paupertatem & matris, frequenter cum lacrymis reuocabat ad men-

Virtutum Re-
gina.

tem: inde, hanc virtutum asserens esse reginam, quia in Rege Regum, & in Reginâ matre ipsius, tam præstanter effulsit. Nam & fratribus in conclau quærentibus, quæ virtus magis amicum redderet Christo: quasi secretum sui cordis aperiens, respondebat; *Paupertatem noueritis fratres, specialem viam esse salutis*; tanquam humilitatis fomentum, perfectionisq; radicē: cuius est fructus mul-

Via salutis.

^{Mat. 13. 44.}

tiplez, sed occultus. Hæc enim est *Euangelici agri thesaurus absconditus*: pro quo emendo, vendenda sunt omnia, & quæ vendi non possunt, illius comparatione spernenda. Ad huius, inquit, culmē qui cupit attingere, non solum mundanæ prudentiæ, verum etiam litterarum peritiæ, renunciare quodammodo debet: vt tali expropriatus possessione,

^{Psal. 70. 16.}

Nota, nota.

introeat in potentias Domini, & nudum se offerat brachiis crucifixi. *Nequaquam enim seculo perfectè renunciat, qui propriū sensus loculos intra cordis arcana reseruat.*

2.

^{Mat. 8. 20.}

Sæpe verò de paupertate sermonem faciens, in-
gerebat fratribus Euangelicū illud, *Vulpes foueas habent,*

habent, & volucres cali nidos: Filius autem hominis non habet, ubi caput suum reclinet. Propter quod docebat fratres, ut pauperum more, pauperulas casulas erigerent: quas non inhabitarent ut proprias; sed sicut peregrini & aduenæ alienas. Leges namque peregrinorum esse dicebat, sub alieno colligito tecto, sitire ad patriam, pacificè pertransire. Mandabat dirui aliquando domos erectas, aut fratres exinde amoueri: si aliquid in eis perciperet, quod ratione appropriationis vel sumptuositatis, cõtrarium esset Euangelicæ paupertati. *Hanc sui dicebat*

*Ordinis sui
fundamentum:*

Doccebat proinde, sicut reuelatione didicerat, sacre Religionis ingressum, ab illo fore inchoandum Euangelico verbo; *Si vis perfectus esse; vade, & vende omnia que habes, & da pauperibus.* Ideoq; non nisi expropriatos, & nihil penitus retinentes admittebat ad ordinem: tum propter verbum sancti Euangelij, tum etiam, ne forent in scandalu loculi reseruati. Vnde in Marchiâ Anconitanâ cuidam petenti ad Ordinem recipi, verus pauperum Patriarcha respõdit, *Si vis Christi pauperibus iungi, pauperibus tua distribue.* Quo audito perrexit homo, & ductus amore carnali, sua suis reliquit, nilque pauperibus. Verum cum hæc illo referente, vir sanctus audisset, durâ eum increpatione feriens, dixit; *Vade viam tuam frater musca: quoniam nondum existi de domo & cognatione tuâ: consanguineis tuis tua dedisti, & defraudasti pauperes, dignus non es pauperibus sanctis sociari.* Incepisti à carne, ruinosum fundamentum spirituali fabricæ collocasti. Rediit animalis homo ad suos, & repetiit sua: quæ pauperibus relinquere no-

3.

*Mat. 19. 21
Initium, vade
omnia, & da
pauperibus.*

Gen. 12. 1

D lens,

lens, virtutis propositum citius dereliquit.

4.

*Fratribus nihil reſeruan-
dum bonorum
à nouitiis.*

Alio quoque tempore, cum in loco sanctæ Mariæ de Portiunculâ, tanta esset inopia, quod non posset hospitibus fratribus superuenientibus, secundum necessitatis exigentiam prouideri; adiit virum Dei Vicarius suus, allegans penuriam fratrum, & petens, ut intrantium nouitiorum res aliquas reſeruare liceret, ad quas expendendas recurrere possent fratres, tempore oportuno. Ad quem vir sanctus, superni consilij non ignarus, Absit, inquit, à nobis frater carissime, ut pro quouis homine impiè agamus in Regulam. Malo te altare Virginis glorioſæ nudare, cum necessitas id requirit, quàm contra paupertatis votum, & obseruationem Euangelij, aliquid vel modicum attètare. Gratius enim habebit beata Virgo, sancti Euangelij perfectè seruato consilio, suum altare detegi, quàm altari suo ornato, filij sui promissum cõsiliũ prætermitti.

5.

Diaboli tentamentum in crumenâ.

Transiens autem quodâ tempore vir Dei, cum suo socio per Apuliam iuxta Barrum: inuenit in viâ bursam magnam, quasi plena esset denariis, tumescentem, quam vitato vocabulo, Fundam appellant. Monetur à socio pauper Christi, & instanter inducitur, ut bursa tollatur è terrâ, & pecunia pauperibus erogetur. Renuit homo Dei, cõmentum affirmans fore diaboli in bursâ inuentâ: & fratrem non suadere rem meriti, sed peccati, aliena scilicet surripere ac donare. Recedunt de loco, festinant iter perficere cœptum. Sed nondũ quiescit frater, vacuâ pietate delusus, virum Dei molestas, quasi qui de releuandâ pauperum penuriâ non curaret. Acquieuit tandem vir mitis, redire ad locum: non ut fratris voluntatem perficeret, sed ut detegeret diabolicam fraudem. Reuersus est ergo ad Fundam cum fratre, & iuvene quodam qui erat

in

in via. Oratione præmissa, iubet socio illam leuare. Tremefactus frater obstupuit, diabolicum iam præsentiens monstrum: propter obedientię tamen sanctę mādatur, dubietatem abigens cordis, manum extendit ad bursam. Et ecce serpens non modicus de bursa exsilens, simulque cum ipsa subito euanescebat, diabolicam deceptionem fratri monstrauit. Hostilis itaque versutię deprehensā fallaciā, dixit vir sanctus ad socium; Pecunia seruis Dei, ó frater, nihil aliud est, quàm diabolus, & coluber venenosus.

Pecunia seruis Dei diabolus.

Accidit post hæc, quoddam mirabile viro sancto, dum se ad ciuitatem Senensem, causā exigente, transferret. Tres quidem mulieres pauperulę, staturā, ætate, ac facie per omnia similes, in quadā ei magnā planitie, inter Campilium & sanctum Quiricum occurrerunt; nouum salutationis munusculum ei offerentes; Bene veniat, inquit, domina paupertas. Quo audito, verus paupertatis amator indicibili repletus est gaudio: utpote qui nihil in se salutandum ab hominibus tam libeter haberet, quàm quod illę decreuerant. Subito disparantibus illis, considerantes fratres socij tam admirabilem in eis similitudinem, salutationis, occursum, & disparitię nouitatem; mysticum aliquid designari circa virum sanctum non irrationabiliter perpenderunt. Sanè per illas tres, ut videbatur, mulieres pauperulas, sic vniuersi facie occurrentes, sic salutantes insolite, sic subito disparētes, Evangelicę perfectionis formositas, quantum ad castitatem scilicet, obedientiam & paupertatem, satis conuenienter ostenditur in viro Dei, pari formā perfectē fulsisse: licet gloriari prælegerit in priuilegio paupertatis, quam modò matrem, modò sponsam, modò dominam nominare solebat.

6.

Tres pauperula mulieres ei occurrunt.

Tria nota significantia.

*S. Franciscus
pauper ipse,
non fecit se
pauperiorem
alium.*

In hac ceteros cupiebat excedere, qui ex ipsâ didicerat inferiorem se omnibus reputare. Si quando igitur pauperiorem se quempiam, secundum exteriorem habitum cerneret, semetipsum protinus arguens excitabat ad simile: tanquam si æmula paupertate concertans, vinci se timeret in illo. Accidit enim, ut pauperulum quendam obuium haberet in viâ: cuius cum nuditatem aspiceret, compunctus corde, lamentabili voce dixit ad socium: Magnam verecundiâ intulit nobis huius inopiâ: quia nos pro magnis diuitiis paupertatem elegimus: & ecce magis relucet in isto.

7.

Propter sanctæ paupertatis amorem, omnipotentis Dei famulus, eleemosynis ostiatim quæsitis utebatur multo libentiùs, quàm oblatiis. Si quando enim inuitatus à magnis personis, mensis esset profusioribus honorandus: prius per propinquas vicinorum domos, panum fragmenta petebat, ac deinde sic ditatus inopiâ, discumbebat. Et cum aliquando id fecisset, inuitatus à Domino Hostiensi, qui pauperem Christi præcipuo complexabatur affectu; conquerenti Episcopo, quod suo derogasset honori: utpote qui in eius comesturus domo, pro eleemosynis isset, seruus Dei respondit: Magnum mi domine, vobis honorem exhibui, dum maiorem Dominum honoravi: siquidem beneplacitum est Domino in paupertate, & eâ maxime, quæ voluntaria pro Christo mendicitas est. Hanc dignitatem regalem, quam^a pro nobis Dominus Iesus egenus factus, assumpsit, ut suâ nos ditaret inopiâ, ac verè^b pauperes spiritu, regni cælorum reges institueret, & hæredes; nolo relinquere pro feudo diuitiarum falsarum, nobis ad horâ concessio.

*Mendicitas
voluntaria
Christo placet.*

^a 2 Cor. 8. 9.

^b Mat. 5. 3.

8.

Nonnunquam fratres ad petendum eleemosynam hortans, verbis utebatur huiusmodi; Ite, inquit,

quit, quoniam hac nouissimâ horâ fratres Minores commodati sunt mundo, vt electi in eis impleant, vnde à Iudice commendentur: illud audientes suauissimum verbum; *Quãdiu fecistis vni* ^{Mat. 25. 40.} *ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* Iucundum proinde dicebat, sub fratrum Minorum titulo mendicare, quem in retributione iustorum; Euangelicę veritatis magister, ore suo tam signanter expressit. In festis quoque præcipuis, vbi oportunitas aderat, mendicare solitus erat: dicens in sanctis pauperibus Propheticum illud impleri, *Pa-* ^{Psal. 77. 26.} *nem Angelorum manducauit homo.* illū sanē panem ^{Panis mendicatus panis Angelorum.} Angelicum esse dicebat, quem pro Dei petitem amore, & beatis suggerentibus Angelis, pro ipsius caritate largitum, sancta paupertas colligit ostiatim. Vnde cū semel die sancto Paschæ, moram faceret in eremitorio quodam ad eò ab hominum habitatione remoto, quòd commodè mendicare non posset: memor illius, qui ^{Luc. 24. 18.} discipulis euntibus in Emaus, ipso die in specie peregrini apparuit; ab ipsis fratribus eleemosynam petiit, vt peregrinus & pauper. Quam cū accepisset humiliter, sacris eos informauit eloquiis: quòd transeuntes per mundi desertum, tanquam peregrini & aduenæ, verique Hebræi, Pascha Domini, hoc est, ^{Ioan. 13. 1.} transitum ex hoc mundo ad Patrem, in paupertate spiritus, continuè celebrarent.

Et quoniam in petendis eleemosynis, non quæ- ^{9.} stus agebatur cupidine, sed spiritus libertate: pater pauperum Deus specialem de ipso curam gerere videbatur. Accidit enim, vt infirmitate grauatus Domini seruus in loco Noceriæ, reduceretur Assisium per solennes nuncios, ad hoc Assisinas populi deuotione transmissos. Qui Christi famulum deducentes, ad villam quandam deueniunt

*Mendicatio
per amorem
Domini oritur
quod pecunia nequirit.*

pauperulam, nomine Sarrhianum: ubi cum famines & hora cibum expeterent, euntes & nihil inuenientes venale, vacui redierunt. Ad quos vir sanctus, ideo nihil inuenistis, quia plus in muscis vestris quam in Domino confiditis. Muscas nempe denarios vocauit. Sed reuertimini, ait, per domos quas circuistis, & amorem Dei offerentes pro pretio, humiliter elemosynam postulate. Nec falsam estimationem verecundum putetis aut vile: quoniam vniuersa in elemosyna, post peccatum, dignis & indignis, elemosynarius ille magnus, largiflua pietate concessit. Deponunt erubescentiâ milites: & elemosynam sponte petentes, plura pro Dei amore quam denariis emunt. Siquidem diuino nutu, corde compuncti pauperes incolæ, non solum sua, sed & seiplos liberaliter obtulerunt. Sicque factum est, ut inopiam, quam pecunia releuare non poterat, Francisci pauperies opulenta suppleret.

IO.
*Melici obsequium erga
S. Franciscum
compenfatur
magno beneficio.*

Tempore quo infirmus iacebat in eremitorio prope Reate; medicus quidam opportuno eum frequentabat officio. Cum autem Christi pauper impotens esset ad rependendam mercedem labori condignam: liberalissimus Deus ne ipsum sine presentis remuneratione dimitteret, pium eius obsequium, hoc nouo beneficio, vice pauperis compensauit. Huius enim medici domus, quam tunc temporis ex omni lucro suo de nouo construxerat: parietum patulâ scissione, à summo vsque deorsum, adeo de proximo minabatur ruinam, quod non videbatur per humanæ artis industriam possibile ipsius casui obuiare. Ipse verò de sancti viri meritis plenè confidens; cum magnæ fidei deuotione petiuit à sociis eius aliquid sibi concedi, quod idem vir Dei manibus contrectasset. Cum igitur modicum de capillis ipsius, multam precum obtentum instantiam,

tiâ, possisset de serò intra muri scissuram : manè
 conflurgens tantâ inuenit aperturam illam solidi-
 tate conclusam, vt nec reliquias ibi positas posset
 extrahere, nec scissuræ prioris vestigium aliquod
 inuenire. Factumque est, vt qui ruinoso corpuscu-
 lo serui Dei sedulè ministrarat, ruituræ domus
 propriæ periculo præcaueret.

Alio quoque tempore, vir Dei ad quandam ere-
 mum transferre se volens, vt ibi liberius contem-
 plationi vacaret, quia debilis erat, cuiusdam viri
 pauperis vectabatur asello. Cumque diebus æsti-
 uis, famulum Christi sequendo, vir ille montana
 conscenderet, asperioris & longioris viæ itinere fa-
 tigatus, nimioque sitis ardore deficiens : instanter
 cœpit clamare post sanctum, En morior, inquit, si-
 ti, nisi poculi alicuius beneficio continuò refocil-
 ler. Absque morâ vir Dei profiliuit de asino : & fixis
 in terrâ genibus, palmas tetendit in cælum, orare
 non cessans, donec se intellexit auditum. Oratio-
 ne tandem finitâ ; Festina, inquit viro, ad petram,
 & illic aquam viuam inuenies : quam tibi hac ho-
 râ, misericorditer Christus de lapide bibendâ pro-
 duxit. Stupenda Dei dignatio, quæ seruis suis tam
 facile se inclinat. Bibit sitiens homo aquam de pe-
 trâ, orantis virtute productam, & poculum hausit
 de saxo durissimo. Aquæ decursus ibidè antè non
 fuit : nec vt est diligenter quæsitum, deinceps po-
 tuit inueniri.

II.

*Oratione
 aqua e petra
 produxit.*

Qualiter autem per merita sui pauperis, Chri-
 stus multiplicauerit cibos in mari, cum suo sit lo-
 co inferius adnotandum, hoc tantùm commemo-
 rasse sufficiat, quòd de eleemosynâ modicâ sibi col-
 latâ, nautas à famis & mortis periculo, per dies plu-
 rimos liberauit : vt ex hoc liquidò possit aduertiri,
 quòd omnipotētis Dei famulus, sicut in educio-

12.

similis Moyfi
& Elifao.
Exodi 17, 6.
4. Reg. 4, 43

ne aquæ de petrâ, conformis extitit Moyfi; sic in multiplicatione victualium, Elifao. Procul igitur à pauperibus Christi diffidentia omnis abscedat. Si enim paupertas Frâncisci ad eò copiosæ sufficientiæ fuit, vt subuenientium sibi, defectus tam mirâ virtute suppleret, quòd nec cibus, nec potus, nec domus deesset, cum pecuniæ, & artis, & naturæ facultas defecerat: multò magis illa merebitur, quæ vfitato diuinæ prouidentiaẽ ordine, communiter conceduntur. Si, inquam, petrâ siccitas ad pauperis vocem, abundans poculum sitienti propinavit pauperulo: nil iam inter omnia suum denegabit obsequium his, qui pro auctore omnium omnia reliquerunt.

CAPVT VIII.

De pietatis adfectu. & quomodo ratione carentia adfici videbantur ad ipsum.

S. I.
1 Tim. 4, 2.
Pietas S. Frâncisci totum sibi prædicat.

PIETAS vera, quæ secundum Apostolum, ad omnia valet, ad eò cor Francisci repleuerat, ac penetrauerat, vt totum videretur virum Dei, in suum dominium vendicasse. Hæc est, quæ ipsum per deuotionem sursum agebat in Deum; per compassionem trãformabat in Christum; per condescensionem inclinabat ad proximum: & per vniuersalem conciliationem ad singula, refigurabat ad innocentiaẽ statum. Cumque per hanc piẽ moueretur ad omnia: specialiter tamen animas Christi Iesu sanguine pretioso redemptas, cum cerneret inquinari aliquã sorde peccati, tantâ miserationis teneritudine deplorabat, vt eas tanquam mater in Christo, quotidie parturiret. Et hæc penes ipsum causâ præcipua venerandi Verbi Dei ministros: quòd semen fratri suo defuncto, Christo

Verbi Dei ministros veneratur pros.
Dei. 25, 6.